

S. Sayısı : 174

Ceza muhakemeleri usulü kanununun 3515 sayılı aynunla değiştirilen 66 ncı maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası ve Adliye encümeni mazbatası;(1/603)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/1405

8 . IV . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ceza muhakemeleri usulü kanununun 3515 sayılı kanunla değiştirilen 66 ncı maddesinin tadili hakkında Adliye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 3 . IV . 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Ceza muhakemeleri usulü kanununun, 3515 sayılı kanunla değiştirilen 66 ncı maddesinin tadili hakkındaki kanun lâyihasının esbabı mucibesi

Ceza muhakemeleri usulü kanununun 3515 sayılı kanunla değiştirilen 66 ncı maddesinde, Türk Ceza kanununun 133 ncü maddesinde yazılı suçların hazırlık ve ilk ve son tahkikleri sırasında emniyet teşkilâtı mütehasıs memurlarının ehli vukuf olarak dinlenmeleri mecburiyeti vazedilmiş bulunmaktadır.

Kanunumuz ehli hibrenin reyine müracaata lüzum olup olmadığını bir kaide olarak hâkimin takdirine bırakmıştır. Filhakika hâkimin, kendisinin halledebileceği bir mesele hakkında ehli hibrenin reyine müracaat etmeğe mecbur tutulmasında bir faide tasavvur edilemez. Memleketin emniyeti aleyhine işlenen cürümlerde dahi hâkimin ehli hibrenin ihtisasına müracaat etmeğe lüzum göreceği meselelerle karşılaşması tabii olmakla beraber bazen bu dâvaların ihtisasa taallük eden meselelerden olmaması ve hâkimin müsait deliller karşısında ehli hibre tetkikatı icrasına ihtiyaç göstermeden kendisinin işi takdir ve halletmesi mümkündür, ehli hibre tetkikatı icrasına ihtiyaç gösteren hallerde de hâkimin, ehli hibreyi intihap ederken bunların tetkik mevzuunu teşkil eden hâdisede ihtisas sahibi kimselerden olması lüzumunu daima gözönünde tutacağı tabiidir.

Binaenaleyh; Hâkimin, diğer cürümlerde olduğu gibi Ceza kanununun mezkûr 133 ncü maddesinde yazılı cürümlerde dahi ehli hibrenin ihtisasına müracaata lüzum olup olmadığını takdir ve müracaata lüzum gördüğü hallerde ehli hibreyi serbestçe intihap edebilmesini teminen Ceza muhakemeleri usulü kanununun zikrolunan 66 ncı maddesinin, emniyet teşkilâtı mütehasıs memurlarının ehli vukuf olarak dinlenmeleri mecburiyetine taallük eden son fıkrasının tayyî suretiyle maddenin tadiline lüzum hâsıl olmuştur.

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/603

Karar No. 48

27 . V . 1942

Yüksek Reisliğe

Ceza muhakemeleri kanununun 66 ncı maddesinin tadili hakkında Adliye vekâletince hazırlanarak İera Vekilleri Heyetinin 3 . IV . 1941 tarihli toplantısında Yüksek Mecise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının Encümenimize havale ve tevdi buyurulması üzerine ihtiva eylediği hükümler Adliye vekâleti ceza işleri umum müdürünün huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Türk ceza kanununun 133 ncü maddesinde yazılı suçların hazırlık, ilk ve son tahkikleri sırasında Emniyet teşkilâtı mutahassis memurlarının ehli-vukuf olarak dinlenmeleri mecburiyeti Ceza muhakemeleri kanununun 3515 sayılı kanunla tâdilinden beri tatbik edilegelen bir usuldür. Ehli vukufun reyine müracaata lüzum olup olmadığını takdir hususunda hâkime tanınmış olan serbestiye bir istisna teşkil eden bu usulün tatbikatta ehlihibrenin dinlenmesini istilzam eden herhangi bir sebebin mevcut olmaması halinde dahi emniyet teşkilâtı mensuplarını lüzumlu lüzumsuz mahkemeye celp

gibi bazı mahzurları tevhit eylediği Encümenimizde verilen izahatlardan anlaşılmiş olduğundan diğer suçlarda olduğu gibi Türk Ceza kanununun 133 ncü maddesinde münderiç suçların tahkik ve muhakemesinde de ehli-vukufun ihtisasına müracaata lüzum olup olmadığını, hâkimin serbest takdirine bırakmağı temin eden lâyihanın aynen kabulüne reylerin ittifaikiyle karar verilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Adliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
Çorum	Zonguldak	Konya
Münir Çağlı	Şinasi Devrin	G. Gültekin
Antalya	Balıkesir	Bursa
N. Aksoy	O. Niyazi Burcu	Atıf Akgüç
Erzincan	Hatay	Kastamonu
A. Fırat	B. S. Kunt	Abidin Binkaya
Manisa	Rize	Tokad
A. Tümer	Dr. Saim A. Dilemre	S. Atanç

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Ceza muhakemeleri usulü kanununun 3515 sayılı kanunla değiştirilen 66 ncı maddesinin tadili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Ceza muhakemeleri usulü kanununun 3515 sayılı kanunla değiştirilen 66 ncı maddesi aşağıda yazılı şekilde tadil olunmuştur:

Ehlihibrenin intihabı ve adedinin tâyini hâkime aittir.

Hazırlık tahkikatında tehirinde mazarrat bulunan yerlerde Cumhuriyet müddeiumumisi de bu hakkı haizdir.

Muayyen hususlar hakkında rey ve mütalâalarını beyan ile tavzif edilmiş resmî ehlihibre mevcut ise hususi sebepler olmadıkça başkası tâyin edilemez.

Hazırlık tahkikatında muayeneleri icabeden kimselerin muayeneleri, Cumhuriyet müddeiumumilerinin talebi ile yapılır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye vekili memurdur.

3 . IV . 1941

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	H. Menemencioğlu	S. Arkan
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü. V.	Ti. V.	
C. K. Inceday	M. Ökmen	